

Hind 10 senti

VIKERKAAR

EESTI NOORSOO RAAMAT-AJAKIRI

VIII AASTAKÄIK

Nr. 37 Toimetaja M. NURMIK **Nr. 37**

CHARLES G. D. ROBERTS

KLAASMAJA LORD

„TÖÖKOOL“ — TALLINNAS 1934

KLAASMAJA LORD

Charles G. D. Roberts.

I

Varjatud Carribean'i lahes oli vesi soe nagu vastlõpstud piim, rohekas ja selge nagu vedel berill, ja sätendav päikese käes. Tolle elustava, kuid siiski vaigistava sära all oli lahe põhi täis kummalist elu, kentsakas kujus, kuid siiski kaunist. Pikad säravad taimed, punased ja kollased, merevaigu, purpuri ja oliivi karva, hõljusid looklevalt taimjate merianemoonide hulgas. Fantastilised punakas-ruuged vähikesed hiilised üksluiselt, kuid nobedalt siin ja sääal. Pisikesed merihobused, veelgi fantastilisemad, lippasid ettevaatlikult ühest rohurägastikust teise, teadlikud olles võimalikust hädaohust igas kirjus, kuid ähvardavas õies. Ja just selle veidra, madala lahepõhja elu kohal otse kui läigatasid väikesed saledad kalakesed siia ja sinna — see on elu, mis säras kulla, taevasina ja kalliskivina... Aegajalt pikk must vari hõljus aeglaselt üle tujuka elu tegevuskoha. Kohe peitsid end sätendavad kalad läikivate konnakarvide vahele, ja terve liikumine katkes, väljaarvatud merirohtude mehaaniline hõljumine. Kui aga kurjakuulutav vari mööduks, kõik muutus taas elavaks, olles hoolega ametis oma ainsas töös: tagaajamises ja põgenemises!

Lahe põhi oli ebatasane väikeste, konnakarbest kaetud kaljude ja kivide tõttu, mis juhuslikult sinna paisatud. Ja ühe säärase kivi varjus lamas midagi, mis näis tüsedate, kollakashallide ja punatäpiliste rohukõrte kimbuna, millised laisalt põhjal lesisid. Üle kivi serva tuli aeglaselt ujudes kuldsinakas kala, kelle kalliskivina läikivad silmad saaki valvasid. Korruga söötis üks neist laisana näivaist taimevartest põhjast üles ja kinnitas enese selle ilusa kalakese ümber, just lõpuste tagant. Hir-

munult heitles väiksekene, pekstes saba ja lõpustega, kuni vee-sulinast hirmunult kõik meri-anemoonid ligemas ümbruses oma aplad õied sulgesid. Aga rabelemine oli asjatu. Aeglaselt, kuid järeleandmatult käändus too täpiline haare oma saagiga alla-poole, ja osa kaljualusest muutus elavaks! Ilmusid kaks tint-musta silma — pundunud, ovaalsed, jälgid — ja nende vahel avanes suur kõver nokk nagu hiigelpapagoil. Polnud ainustki lahutavat kehaosa haigutava noka taga, sest silmad ja nokk moodustasid täpilise, pikerguse ja kottis keha tõmbi lõpu.

Kui ohver oli jõudnud ootava nokani, kõik haarmed ärkasid oma koledaks eluks, vääneldes sihitus rahutuses, sest neile polnud sääl tööd. Väheste sekundite jooksul oli kala tükeks kistud ja neeldud. Tume, võigas värvus läbis poliüübi kahvatu keha... siis too haare lipsas tagasi oma varjupaika kalju all ja teisedki muutusid aegajalt liikumatuks, oodates järgmist hoole-tut möödijat. Ikka enam ja enam näisid nad loidude taime-vartena, keda kaladel ja krabidel poleks vaja tähele pannagi. Peagi ligiduses asuvad anemoonid avasid taas oma reetlikud, punased ja kollased õied.

Kas oli sel midagi ühendust kuld-sinise kalaga, mis segas ta sisemist rahu, või oli varitsemispaik vastikuks muutunud ta pehmele, kaitsetule kehale, aga nüüd poliüüp liigutas end ja ronis välja avarusse, minnes kohmetult oma haarmete abil. Ka rändur ei näinud selle liikumisviisiga rahul olevat, sest korraga ta hüppas ülespoole ja vabanedes põhjast kogus oma kaheksa haaret tihedasse, paralleelsesse kimpu. Ses asendis polnudki ta enam nii kohmakas, vaid näis osavamana ning väledamana. Allpool haarmeist, keha alumises osas avanes äkki nagu mingi klapp ja ta neelis hiigellonksu vett, mis oli korraga, suure jõuga välja heidetud läbi isesuguse toru haarmete hulka. Aetud sellest jõust, piklikuks muutunud keha ajas kiiresti edasi, kuid tagurpidi. Rändur oli seda teinud nähtavasti meelega ja liikus otse ühe teise kalju poole, mis oli rohtunum ja varjupakkuvam kui esimene. Siin peatus ta, vajus allapoole ning sirutas oma haarmed laiali, laskudes aeglaselt oma uude puhkepaika.

Just momendil, kui ta lõpuks valmis oli nii rünnakuks kui ka kaitseks, üks näljane delfiin sööstis alla tema poole. Rün-

daja tahtis küll tungida suure, mahlakana näiva keha kallale, kuid eksis ja tabas selle asemel üht haarmeist, mis oli momentaalselt talle vastu sirutunud, kaitseks ataagi eest. Ja enne kui ta veel mõistis, mis juhtunud, oli teine haare end ümber ta pää mässinud, surudes lõuad tugevasti kokku, nii et ta ei võinud neid enam enese vabastamiseks kasutada. Samal ajal olid ka teised haarmed ümber ta keha põimunud...

See delfiin oli veel võrdlemisi noor ja säärase olukorra kohta, nagu see, polnud tal „kogemusi“. Määratus kabuhirmus ta peksles sabaga ja tormas edasi, vedades polüüpi enesega. Kuid kaua ei suutnud ta taluda rõhumist pää ja pigistavat koormat keha ümber ning ta vajus, aeglaselt allapoole. Äkki kaks haaret, mis olid otsinud sobivat „ankruplatsi“, kinnitusid põhja külge ja delfiini fantastiline põgenemine oli järsku lõpetatud. Ta rabeles, vähkres ja pöörles ringi, kuid kõik asjata. Peagi lakkasid ka krampplikud tõmbed — ta oli armutult maha surutud. Ja siis polüübi suur nokk lõpetas tolle delfiini maise olemise ning polüüp ise asetus taas tagasi oma uuele elu-aselele.

Tüki aja pärast jälle üks vari, mis suurem iga hai- või saekala omast, liikus üle lahe. Sulpsahtades vajus mingi raske asi põhja poole — see täitis terve ümbruskonna hirmuga. Vari peatus, sest paat oli ankrustatud. Ja juba väheste minutite pärast käis merepõhja elu oma rada, sest meriloomadel näib olevat võimatu karta seda, mis ei liigu, ja need näotud olendid, kes ei armastanud päikesevalgust, kogunesid paadi varju.

Just praegu visati paadi ülemisest küljest alla tume toru, särava otsaga, mis sarnanes silmale. Toru liikus väga aeglaselt siia ja sinna, just nagu tahaks ta tundma õppida igat selle mitmevärvilise lahepõhja peiduurgast. Nood aeglasel taimjad olendid ilmutasid juba huvi ta vastu, siis tõmmati ta aeglaselt emale.

Veidi hiljem ilmus suur ning meelitav kala veepinnale ja hakkas tasa allapoole vajuma kõige veidramal kombel! Polüübi liikumatud silmad märkasid seda kohe... Nad polnud iialgi mõnd kala näinud kasutamas seda viisi — kuid kindlasti oli see kala. Ahnusevärinad läbisid laialisirutatud haarmeid, sest

nende omanik oli jälle näljane. Aga saak oli veel liig kaugel ja haarmed ei liikunud. Imelik kala näis otsustanud olevat mitte enam edasi tulla ja lõpuks ootavad haarmed vargsi elustusid. Peaaegu märkamatu ajasid nad end edasi, pöördudes üles kui tasasest veevoolust juhitud rohi. Ja nende taga kaks tintmusta jääka silma ja siis tüse, täpiline ning kottis keha eemaldus ettevaatlikult kalju varjust. Sel kohal oli põhi kaetud tiheda pruuni rohuga, ja peagu momentaanselt polüübi keha ning haarmed hakkasid muutuma samavärviliseks. Muutu-

mine lõppenud, oli koletise liikumine peagu nähtamatu. Juba oli ta kaunis ligidal kalale, kui see aeglaselt tõusma hakkas ja jälle asus väljaspool ulatuspiirkonda.

Veidi aega polüüp kükitas sääl, jõllitades ülespoole ja kogudes end „kokku“. Siis hüppas ta kui lendav ämblik üles. Kahe haarmega kinnitus ta saagi külge, kuna teised välja sirutas ja tugeva veejoaga oma kehaõnne puhkepaika tagasi katsumis söösta. Ta suurimaks üllatuseks saak keeldus tulemast! Milgi salapärasel viisil õnnestus tal hoida end kohal, kus ta oli.

Kuid imestuse asemele asus peagi viha. Koletis mässis veel kolm haaret oma saagi ümber ja lükkas siis oma noka toorelt temasse... Järgmisel silmapilgul oli ta aga tõmmatud veepinnale. Hele päikesevalgus pimestas teda ja tugevad silmused tõmmati ta ümber, sidudes kinni ta haarmed.

Säärases koledas olukorras suurem osa maa- ja mereloomadest oleks olnud vallatud hirmust. Kuid polüübiga polnud nii. Pannud südilt ühe haarme tugevasti ümber saagi, asus ta teistega sõjategevusse. Silmused kammistasid teda nii valusasti, et see ajas teda otse vihale... Kahel haarmeist õnnestus leida teid kõrvale ja kiiresti hakkasid nad otsima eset, mille külge end kinnitada. Kui nad veel asjatult kobasid pideme järgi, tundis ta end õhku tõstetavat — lämmatavasse õhku — ja lastavat kõige võrgu ja saagiga pimedasse, kitsasse vett täis olevasse nõusse.

See saatus polnud just väljakannatamatu. Olgugi et ta oli lämmatavalt ebalooduslikus keskkonnas, ja olgugi et ta suured silmad vaid ebamääraselt väljaspool kodust keskkonda võisid näha, siiski oli ta võitlusvalmis. Üks haarmeist leidis metallnõu ääre: ja teine kinnitas oma surmavad iminapad vaenlase palja, musta käe külge, mis katsus teda suruda pimedaga vangla põhja. Kostis kriiskav karjatus. Terav, käskiv hää hüüdis: „Ära puutu teda! Vaata ette!“ Järgmisel hetkel oli hirmunud mees haaranud noa ja lõiganud ära teda kinnihoidva haarme napad. Peagi oli ka teine haare osavasti ääre küljest lahti päästetud ja vang tundis end vajuvat kitsasse vanglasse. Kaas pandi pääle ja ta asus pimeduses, oma saaki veelgi kõvasti kinni hoides. Kummuli ja vihane oli ta, kuid teha polnud midagi. Ja lõppeks asus ta pahasena saagi kallale, mille eest oli nii kallilt maksnud.

II

Üksi jäänud, vihane vang vabastas end aegamööda võrgust ja asetus nii hästi, kui seda kitsas ruum võimaldas. Siis päevade jooksul polnud muud kui alatine kära, vintsutamine ja vilets toit; kuni lõpuks pöörati ta vangla kummuli ja tal lasti

lihtsalt kukkuda suurde akvaariumi, klaasist ja kumavaltläikivast metallist. Ärritunud, nagu ta oli, sirutas ta oma haarmed ette ja sööstis tagurpidi kalju poole, mis lamas akvaariumi põhjas. Olles peitnud oma kaitsetu keha selle varju, kobas haarmetega ettevaatlikult kivide ja rohukörte vahel, mis akvaariumi põhja katsid ja jõllitus jäigalt enese ümber.

See oli kindlasti parem kui pime punker, kust ta äsja oli lahkunud. Valgus tungis läbi selge vee, kuid külm, sinekas valgus, siiski sarnane sellele rohekale ja kuldjale kumale, mis valgustas ta kodu mõõna ajal. Põhi ümberringi polnud ka just kõige ebamugavam. Kivid, liiv, värvilised taimed, konnakarbid — nad olid sarnased, kuid siiski ka mitte, nendega, mille juurest ta oli ära viidud. Kolm külge ta vanglast olid valged läbipaistmatud seinad ja nii ligidal, et ta oleks võinud neid oma haarmeid välja sirutades puutada. Ainult neljandast küljest oli ruumi aga ruum mingi salapärase ja seletamatu liikumisega, millest ta ehmus. Selles suunas kividest, liivast ja rohudest põhi lõppes saladusliku kuristikuga ja selle kuristiku pärast sääl täitus ta süda rahutusega. Näis kui tahaksid need kahvatud silmadega kujud teda süüa, kui nad ta otsa jõllitasid. Ja see hulk ühesuguseid nägusid hirmutas teda nii, kui ei ükski asi enne seda. Kui anti talle süüa väikesi kalu ja krabisid, keda langetati alla vette, säärasel korral need näod nagu tahtsid tungida ta vanglasse ja kaua aega rikkusid nood veidrad silmad ta tuju ning isu. Kuid aegamööda ta harjus nendega ega pannud neid tähelegi, nagu oleksid nad, tõusust või mõõnast aetud, mööduvad mererohud. Ta uurijad haarmed olid leidnud, et teda lahutas sellest ruumist, kus need olendid liikusid, mingi arusaamatu vahesein, millest ta võis küll läbi näha, kuid mitte minna; ja et samuti nagu ta oma vanglast välja ei saanud, ei saanud ka nemad sisse tema kallale.

Nõnda, hästi söödetult ja rahus, polüüp leppis peagi olukorraga klaasmajas, kuid iialgi ei teadnud ta midagi suurlinna kihavast elust teispool seinu. Ta oletas, et ta mugav vangla asub kusagil ta kodulahe kaldal ja oli vastuvaidlematult lord oma riigis, olgugi kitsas; ning lugupidamist ja tähelepanu leidis ta külastajailt, kes aina tulid ja läksid.

Ta kõrgeausus oli kaua juba olnud ilma mingi ähvardava hädaohuta, kuni siiski ühel päeval. . . Kui ta oleks neid nägusid hoolega jälginud, oleks ta kindlasti näinud, et nägude arv välises kumas oli täna erakordselt suur ja silmad otse ebaharilikult uudishimulikud. Korraga, nagu tavaliseltki, kõlas plaksatus vees, just tema kohal. See tähendas alati, et talle visati toitu, ja haarmed olid valmis seda, niipea kui see ulatuspiirkonda jõuab, vastu võtma. Seekordne plaksakas oli harukordselt vali ja ta üllatus, nähes suurt ümarjat olendit väikese terava sabaga ja pää, mis sarnanes mõne ussi omale, ette sirutunud, kuna kaks ujujalga liikusid kummalgi küljel. Nende nelja jala varal tuli võõras aeglaselt ujudes tema poole. Ta polnud küll iialgi näinud säärast väljakutsuvat vastast, kuid vähemagi kõhkluseta ta sirutas kaks haaret üles ja haaras ta kinni. Need, kes säälpool klaasi olid, erutusid. . .

Kui too järsk ja järeleandmatu haare ümber kilpkonna põimus, ta saba, pää ja ujujalad kadusid kui poleks neid iialgi olnud, ja ülemine ning alumine kilp tõmbusid tihedasti üksteise ligi, kuni nad näisid vaid elutu luukarbina. Täiesti vastupanuta, muidugi, tõmbas polüüp oma ohvri allavõigaste silmade ja ootava nokani. Kõik haarmed kooldusid vargsi, ettevaatlikult uurides üle selle tundmatu olendi. Siis suur papagoinokk haaras ta oma kammitsasse, lootes purustada ta kilbi. Ta libistas oma noka üle kogu kilpkonna, otsides pehmemat kohta, kuid asjata.

See vältas mitu minutit, kuna vaatlejate näod teispool klaasi jälgisid seda, otse põledes uudishimust ja erutusest. Lõppeks polüübi kannatus lõppes. Äkilises vihas ta paiskus vastu ärritavat karpri, raputas teda jälle ja uuesti, peksis teda hullumeelselt kõigi oma haaretega. Aga näod säälpool klaasi jälgisid seda elevil, täis imestust, et kaua kilpkonn säärasele kohtlemisele vastu peab.

Suletud kindlasse sarvkarpri, kilpkonnal oli küllalt sellest pillutamisest, ja viha hävitas ettevaatuse. Tal poleks olnud midagi selle vastu, et olla kilpidesse suletud, et aga teda pilluti — see ei meeldinud talle. Natuke kannatust oli tal ju kindlasti, kuid mitte küllalt oma äkilise iseloomu taltsutamiseks. Ta pis-

tis välja oma väikese pää, rumalate silmade ja ahne suuga ning hammustas kui koer ligemat haaret keha ligidalt. Teispool klaasi tõusis sumin...

Polüübi viha paisus kohutavaks ja suletud võitlejad pekslesid vastu klaasi, nii et vaatlejate näod hirmunult taandusid. Väikesi kivikesi põhjal otse kui pilluti sinna-tänna ja peen muda tõusis pilvena üles, varjates võitlejaid vaatlejate eest. Oleks kilpkonn küllalt mõistust omanud juhuse kasutamiseks, oleks selle võitlusega klaasmaja oma „valitsejaid“ vahetanud. Kui ta oleks vastast hammustanud keha ülemisest osast, noka ümbrusest, oleks ta ka võitja olnud... Kuid praeguses olukorras evis ta ise haavatava koha ja lõppeks poliüüp leidiski selle ning ta terav nokk hammustas ära poole kilpkonna pääst, just silmade takka. Järelejäänud osa tõmbus momentaanselt tagasi kilpide vahele ja kilpkonnast sai jällegi vastupanuavaldamatu mängukann haarmeile, kes lõpuks tast tüdinesid ja kõrvale heitsid... siis, väheste minutite järgi, settis muda...

Ja uudishimulikud näod teispool klaasi nägid akvaariumi lordi lamamas liikumatult oma saagi ees — ja tintmustad silmad võikamad ning leppimatamad, kui kunagi enne... Kilpkonn aga lamas kui kivi, alumise küljega vastu klaasi...

Inglise keelest V. Lang.

LEO WAISENBERG:

JACK LONDONI SEIKLUSED

XIII

Jack Cocksey malevas.

Jack, loobunud töötamast elektrijaamas, hakkas uuesti mõtisklema teistest linnadest ja maadest. Ta kavatses kodulinnast

Jack ahjukütjana elektrijaamas.

lahkuda jäädavalt. Teda pidasid siin kinni ainult raamatud ja veel üldhariduslik ring, mida ta oli sageli külastanud. See ring võttis meeleldi igaihe oma liikmeks, kes soovis täiendada oma haridust. Ringi istungeil harutati mitmesuguseid suure ühiskondliku tähtsusega küsimusi. Vaidlused ägenesid — liikmete arvamisest läksid lahku. Jack oli juba kaheksateist aastat vana. Ta võttis esmalt ringi tööst osa tulise vaimustusega ja innuga, kuid varsti ta veendus, et tema ja teiste ringi liikmete vahel on määratu suur vahe. Ta teadis ja oli näinud palju rohkem neist, kuigi ehk tarkadest, kuid veel mitte midagi läbielanud noorukeist. Tal oli raske nendega kokku pörgata: nad polnud ju kunagi olnud austri-piraadid, polnud teeninud kalurite patrullis, polnud töötanud vabrikus neliteist tundi ööba jooksul, ega olnud käinud laevaga Jaapani kaldail. Nad teadsid kõike ainult raamatuis, kuid Jack oli elanud üle palju sellist, millest polnud raamatuis veel kirjutatudki. Ja Jacki huvi ringi tööde vastu jahenes.

Kord ühel istungil ta oli määratud aruandjaks.

Saabus istungi päev. Kuid aruandja Jack ei ilmunud. Asjata ootasid Jacki ta ringi toverid, asjata otsisid nad teda kõikjalt, kust aga vähegi võimalik, — Jack oli kadunud nagu tina tuhka.

Ta oli lahkunud linnast ja läinud kaasa Cocksey „töötute malevaga“, milline mõni päev tagasi lahkunud Aucklandist.

Mida siis kujutles endast too Cocksey „töötute malev“ ja mispärast see evis Jacki silmis sellise võlu, et ta lahkus linnast ühes sellega?

Cocksey malev — see on terve sündmus Ameerika töötute ajaloos. Jacob Cocksey oli rikas mees, pärit Ohio osariigist. Ta oli sündinud töölisperekonnas ja tundis juba varasest lapsepõlvest pääle täiel määral Ameerika töölise eluraskusi. Juhuslikult rikastunud, ta ei unustanud talle lähest töölisklassi ja haudus alati plaane, kuidas töötute elujärge parandada.

Ta esitas Ameerika pää-valitsusasutisele — kongressile — eelnõu korraldada suuri ühiskondlikke töid töötute abistamiseks. Kuid selliste tööde korraldamine oleks vajanud kaunis suure summa, mis valitsusel oleks tulnud seks kulutada, ja seepärast kongress, kel polnud vaja selliseid ühiskondlikke töid, lükkas Cocksey ettepaneku tagasi.

Vahepääl 1894. a. aga tabas Ühendriike kohutav tööpuudus. Siis otsustas kindlameelne Cocksey koguda kokku „töötute maleva“ ja viia selle Washingtoni, Ühendriikide päälinna, et valitus võiks oma silmaga näha töötute häda, veenduda nende kohutavas olukorras ja võtta tarvitusele abinõud nende saatuse parandamiseks.

Endastki mõistetav, et sõdureid sellise maleva jaoks leidis küllaldaselt, ja pääle rühma Ohio osariigist, mis läks edasi Cocksey enese juhatusel, venisid sellised rühmad Washingtoni ka teisest Ühendriikide osariigest. Samasugune maleva marssis ka Kelly juhatusel, Jacki kodumaalt, Kaliforniast Washingtoni.

Töötute malev oli organiseeritud malev, — sinna ei pääsenud päevavargad ja igasugused hulgused, — too koosnes töölisist ja teenijaist, kes kaotanud oma töökohad. Kuid teatud arv hulgu-seid oli siiski pugunud sesse malevasse. Malev pidas end ülal väga vaikselt ja rahulikult, evides ainult ühe sihi: jõuda Washingtoni ja nõuda seda, mida igal inimesel õigus nõuda — tööd.

Ses malevas oli inimesi mitmesugusest vanusest ja rahvusest: mustanahalised ja valged, inglased, sakslased, prantslased. Kõik nad kohtlesid üksteist toverlikult, mõistes, et püüavad kõik saavutada üht ühist ja õiglast sihti — saada tööd ja elada, nagu sobib elada inimesel, aga mitte loomal.

Oma teekonnal nad kohtasid kärarikkaid linnu ja vaikkeid külasi. Mitmesugused inimesed ja mitmesugused linnade valitsused ei võtnud neid vastu sugugi ühtviisi.

Mõned neist olid häatahtlikud ja varustasid neid toidu, isegi rõivastega, teised (selliseid oli palju rohkem) jäid maleva hädadele kurdiks ja sõdureil tuli sageli nälgida ja ööbida lageda taeva all. Oli juhuseid, kus raudteed vedasid sõdureid tasuta, siis aga jälle juhtus seda, et malev ise vallutas tühjaks saanud kaubavagunid ja lühendas nõnda oma rasket teekonda.

Ööbiti laagreis vihma ja paha ilmaga. Sageli tuli kokkupõrkeid politseiga, kuid üldiselt arenes siiski kõik hästi.

XIV

Jack läheb „töötute malevaga” Washingtoni.

Jack luges end õigusega „töötute maleva“ sõduri nime teeninuks. Selle maleva sõdurid olid talle lähedasemad kui kirjanodusliku ringi liikmed. Läänepoolseis osariiges too malev kasustas ronge ja siirdus tasuta ühest osariigist teise. Kuid idapoolseis osariiges olid maleval kibedad päevad. Raudtee võimud ei tahtnud lubada kahetuhandele inimesele tasuta sõitu ja maleval tuli peatuda ühes väikeses linnakeses.

Mis jäi siis maleva „sõdureil“ muud üle, kui paluda almust ja tegutseda kõige veidramate ametitega, millised ei meeldinud linna alalistele elanikkudele. Ja kui võõraslahke ka linnake ei olnudki, sai tal kahest tuhandest käratsevast ja apla isuga küllalisest ometi varsti villand.

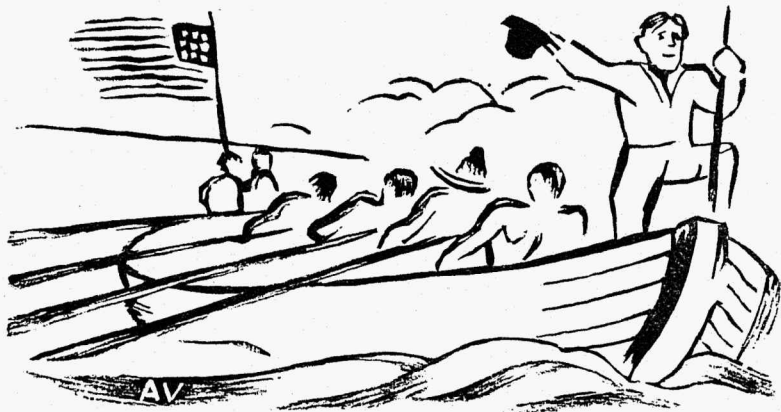
Kuid raudtee-võimud ei annud alla. Siis linnaelanikud, et vabaneda töötulist, kogusid mõni tuhat dollarit ja andsid need malevale üle selle tingimusega, et sõdurid ehitaksid paadid ja lahkuksid linnast jõe mööda. Osteti määratu hulk metsa, nõore, naelu ja takku triivimiseks ja malev hakkas jõe kaldal ehitama paate.

Paadid ehitatud, panid sõdurid suurimasse neist, määratu suure hulga toidumoonna, mis neile annud linnakese elanikud, ja asusid teele. Kuid sääl oli äkki paat toidumoonaga kadunud — sellega oli kihutanud minema tundmatu varas.

Sellega oli maleva tulevik saanud lootusetult tumedaks. Paadis, kuhu sattus Jack, oli kümme inimest. Kõik olid tugevad ja julged mehed; nad võtsid rõõmuga Jacki vastu, sest ta näis neile

nende sarnasena, ulja noorukina, ja oskas juhtida paati. Kuid mida lähemale Washingtonile, seda enam mõtles Jack järele reisi otstarbe üle. Talle näis, et kõik see lõpeb ei millegagi. Mis teeb kongress nende õnnetute kasuks, kui ta annab välja seadusi, suunatud seks, et ühed võiksid rikastuda, aga teised, töötades peaaegu terve ööba, surevad näljast? Jack taipas, et kongress petab — nagu elektriiaam!

Ja lootusetuse tunnetuses valdas Jacki uuesti piraadi-meeleolu.

Ta paat liikus edasi kõigi teiste eel, piki meeldiva põõsaste rohelusega ja puudega kaetud kaldaid. Jacki toverid olid peagu samas meeleolus kui temagi. Nad olid kuskilt hankinud mõned ameerika lipud. Lähenedes miskile linnakesele või asulale, nad tõstsid lipu kõrgele, kuulutasid end juhtpaadiks ja küsisid elanikelt, millise toidumoona nad on malevale varunud. Kõik pidasid sõdureid esipaadist töötute maleva esindajaiks ja täitsid tolle paadi tubaka, kohvi ja suhkruga. Kuid piraadid sõid ja suitsetasid kõik selle ära.

Juht Kelly sai sest teada ja saatis kaks meest esipaati taga ajama. Kuid mis võisid need kaks kümne tõrkosa, alistumatu, tugeva mehe vastu?

Kelly käskis jälitajail esipaadi mehed vahistada, — kuid kuidas nad küll pidid täitma ta õigustatud käsu? Saadetud püüdsid pidada esipaati kinni, kuid need ei tahtnud kuuldagi miskisugu-

sest kinnipidamisest. Siis Kelly „saadikud“ kiirustasid sõita lähemasse linna ja pöördusid abipalvega politsei poole.

Esipaadi mehed olid kõik sõjakad. Nad maabusid viivitamata, varem, kui nad seda ikka teinud, valmistasid endale suurepärase õhtusöögi laulude ja tantsudega ja niipea kui pimenes nad hiilisid valvuritele tähelepanemata linnakesest mööda.

Esipaad Jacki juhtimisel sööstis ikka edasi, kraapides kokku kõik, mis aga silma puutus. Kuid õiglane Kelly leidis siiski abi nõu, kuidas edaspidi mehi kinni püüda. Ta saatis mõlemale kaldale kaks ratsanikku, kes hoiatasid farmereid ja linlasi röövpaadi eest.

Ajad olid nüüd muutunud. Suhkru ja kohvi asemel leidsid lõbusad poisid uutelt kohtadelt karme politseinikke ja kaugeltki mitte sõbralikke koeri. Kord Jack kandis maitseva kohvi jaoks, millega olid juba nõnda harjunud esipaadi mehed, kaht ämbri täit piima. Jack ei jõudnud veel astuda üle okastraadiga varustatud plangu, kui ta kallale kargasid kaks määratu suurt ja mitte sugugi külalislahket koera.

Muidugi, see pole väga mõnus, hoides mõlemas käes ämbritäit piima, karata üle okastraataia!

Vaesed, vaesed püksid! Nad olid muutunud räbalaiks, kui Jackil oli õnnestunud ronida üle neetud plangu. Ja millise raskusega ta pidi endale hankima Kelly töötute malevas uued püksid, et katta siniseid vorpe ja muhkusid!

Nõnda purjetas terve Kelly malev itta, pidades võitlust alistumatute esipaadi meestega. Ja jälle, just nagu austripiraadi põlveski, Jackile läks vastikuks too, mis ta teeb. Keda ta siis röövib? Eks ikka oma töötuid vendi! Ta veenis tovereid, ja nad läksid Kelly juure tagasi. Kelly käskis esipaadi needida raudketiga rühmajuhi paadi külge. Pääle selle Kelly kutsus tagasi oma ratsurid ja asendas need kolme politsei paadiga, mis sõudsid maleva ees ega lasknud kellelegi endast ette rutata.

C e o o c k'i linnakeses paadid liideti üheks suureks parveks. Väike aurik võttis selle parve puksiiri ja viis pärivett mööda Mississipit Queency linnakesse, Illinoisi osariiki. Keegi ütles Jackile, et Queency olevat rikkamaid ja huvitavamaid linnu Ühendriiges.

Siis Jack sõudis väikese jolliga Queency lähedal üle jõe. Ta saabus linna seks, et koguda sääil oma rühmale toidumoon ja rõivaid ja tuli tagasi väikese prahilaevaga, täidetud kuhjaga Queency elanikkude kingitusist. Ta valis endale üliriided, poolsaapad, pesu ja kübara, aga ülejäänud jagas oma rühma tovereile.

Ta lootusetud mõtted reisisihist täitusidki pärastpoole: töötute malev, jõudnud Washingtoni, ei saanud valitsuselt mitte midagi.

XV

„Sophy Southerlandi” merimehed puhkavad Bonini saarte lähedal väinas.

Kõnelnud kokku, kolm noort merimeest — Viktor, Aksel ja Jack sõitsid paadiga üle korallsardade (korallriffid) ja maa- busid valgel, koralliliivaga kaetud kaldal. Nad läksid kookuspalmidega üle külvatud rannikut mööda väikesse linna ja leidsid säält mitusada joobnud, meeletult karjuvat ja tantsivat madrust. Kõik see sündis pääuulitsal — pihutäie abitute jaapani politseinike kirjeldamata meelehärmaks.

Kolm toverit kohtasid tuttavate madrustega teistelt kuunareilt, San-Francisco trahterite sõpradega ja unustasid oma kavatsuse üürida sampani ja kaks jaapanlast ning veeta aja kalastamisega. Nad jõid, laulsid laule ja tegid mitmesugust lõbusat nalja. Jack tundis end päris ehtsa merimehena. See, millest ta unistanud lapseõlves, oli nüüd teostunud. Ta meenutas ammu loetud ridu rüütlastest, kes pidutsenud suurtes valgustatud saalides, vikingeist, kes äsja merelt tulnud, olid valmis uueks võitluseks. Ta sai aru, et iidne³ muinasjutt polnud veel surnud, ja et kõik need tugevad merimehed kuulusid sama tõu hulka.

Lõuna paigu oli Viktor juba täiesti joobnud ja tükkis tülitsema kõigiga läbisegi ja igauhega üksikult. Jack ja Aksel püüdsid hullunud sõpra rahustada, kuid nad tõugati eemale ja pekseti läbi üldises madinas.

³ iidne — igivana.

Lõpuks neil õnnestus kanda toverit kuni paadini ja viia ta ära kuunarile.

Kuid niipea kui Viktor oli jõudnud pardale, ta hakkas purustama kõike, mis kätte juhtus. Ta oli haruldaselt tugev ja kasutas oma jõudu, hävitades kõik, mis ette sattus. Ta ajas ühe madruse ruumi, kus hoitakse ankrukette, ja ei peksnud teda vigaseks ainult sellepärast, et ta ei saanud teda kätte. Madrus kükitas maha ja põikles igasse külge ning Viktor peksis oma rusikad veriseks vastu keti hiigelsuuri lülisid.

Siis äkki Viktor kujutles endast kuulsat ujurit. Ja järgmisel hetkel ta oli juba üle parda ja rabeles soolases vees, seda alla neelates. Toverid päätsid ta ja viisid alla kajutisse, riietasid ta lahti ja panid koile. Pärast seda Jack Akseliga läksid ära, nad tahtsid veel viibida kaldal.

Kaldale jõudnud, nad läksid jaapani teemajja. Nad jõid rahulikult teed, näidates üksteisele oma muhke ja meenutades päevasündmusi. Neile meeldis see rahu ja vaikus, ja nad jutustasid üksteisele mitmesuguseid lugusid. Nende juure istus veel üks tover kuunarilt, pärast teda aga liitusid hää seltskonnaga veelgi mõned mehed. Kõik läks tasa ja targu.

Merimehed palkasid jaapani orkestri ja juba kostsid esimesed jaapani muusikahelid. Toverid tundsid olevat end õnnelikud.

Ja äkki, oh õnnetust! Uulitsatelt kostis läbi teemaja paberist seinte metsik-kohutavat mõirgamist. Merimehed „Sophy Southland’ilt” tundsid seda. Jätkades ulumist, hüljates uksi ja purustades hapraid seinu, murdis Viktor vehkides vägevate rusikatega verest punetavate silmadega nende juurde sisse. Ta janunes verd, ükskõik kelle verd! Moosekandid jooksid minema, nende järele teemaja peremees ja külalised-jaapanlased. Ei mallanud kohale jääda ka vahvad „Sophy Southerlandi” merimehed, põgenes ka Jack.

(Järgneb.)

Toimetus: J. Käis, J. Parijõgi, O. Luts, A. Oengo-Johanson, M. Nurmik, H. Valma, Th. Brandt. Vastutav ja tegevtoimetaja: M. Nurmik. Tallitusjuht: H. Valma. Väljaandja: „Töökool”. Toimetus ja tallitus: Tallinn, V. Roosikrantsi 3. Tellimishind: aastas 2 kr., poolaastas 1 kr., üksiknr. 10 s. „Vikerkaar” ilmub 20 numbrit aastas. Tellimisi võtavad vastu kõik postilasutised.
